

KÜRESEL GELİŞMELER BÜLTENİ

TİM TÜRKİYE
İHRACATÇILAR
MECLİSİ

DTÖ Küresel Ticarete 2023 Büyüme Tahminini Yükseltti

DTÖ, küresel ticaretin görünümü ve istatistiklere ilişkin Nisan ayı raporunu yayımladı. Raporda, 2023 için küresel mal ticareti büyümesine ilişkin tahminin, küresel ekonomideki toparlanma beklentisiyle yüzde 1'den yüzde 1,7'ye çıkarıldığı bildirildi. Bu, yine de 2008 küresel finansal krizinden sonra ticaret hacimlerinin çökmesinden bu yana geçen 12 yıldaki ortalama yüzde 2,6'nın altında olacak.

Jeopolitik gerilimlerin, gıda piyasasındaki arz sıkıntılarının ve enflasyon karşısında faiz artışlarının olumsuz etkilerinin küresel ticarete bu yıl beklenen büyümeyi düşürebileceği belirtilen raporda, "Ukrayna'daki savaşın, inatçı yüksek enflasyonun, sıkı para politikasının ve finansal piyasalardaki belirsizliğin etkileriyle küresel mal ticareti hacminin bu yıl yüzde 1,7 büyümesi bekleniyor" denildi.

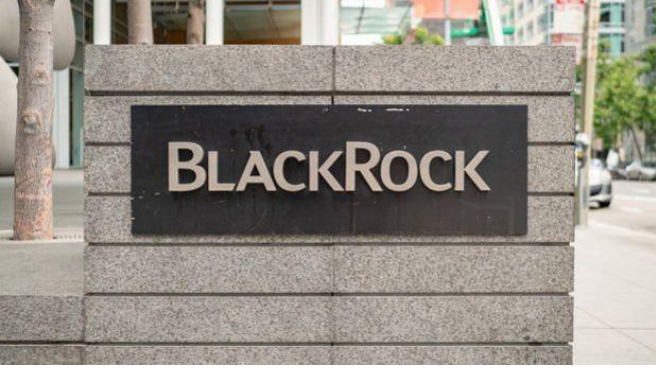

Almanya'da Nükleer Enerji Dönemi Sona Erdi

Bavyera'daki Isar 2, Baden-Württemberg'deki Neckarwestheim 2 ve ülkenin kuzey batısında yer alan Emsland nükleer santralinin işletmecilerinin yaptıkları açıklamaya göre, bu üç nükleer santralde cumartesi gecesi saat 12:00'den önce tüm reaktörler devre dışı bırakıldı. Böylece, Almanya'da elektrik üretiminde nükleerden çıkış süreci tamamlandı. Söz konusu nükleer santraller artık elektrik şebekeye bağlı olmazken, bu santraller geçen yıl ülkenin enerji ihtiyacının yaklaşık yüzde 6'sını karşılamıştı.

Alman haber ajansı DPA'ya açıklamada bulunan Almanya Çevre Bakanlığı Nükleer Güvenlik Departmanı Başkanı Gerrit Niehaus, "Yasalara uygun olarak çalışıyoruz ve 16 Nisan'dan itibaren nükleer elektrik işletmeciliğinin cezai bir suç olacağı açık." ifadesini kullandı. Fransa ve İsviçre gibi ülkelerdeki nükleer tesislerin ülkeye yakın coğrafyada yer alması da sızıntı endişelerinin sürmesine neden oluyor.

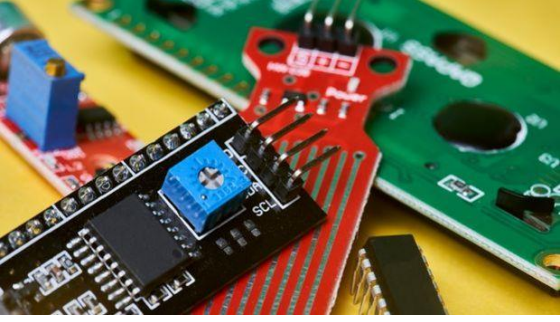
Krizdeki Bankalar İçin Blackrock'a Kritik Görev

Federal Mevduat Sigorta Kurumu (FDIC), Signature Bank ve Silicon Valley Bank'ın iflas etmesinden sonra kayyumda tuttuğu menkul kıymet portföylerini satmak için BlackRock şirketini tuttu. FDIC tarafından yapılan açıklamada,

iki portföyün nominal değerlerinin yaklaşık 27 milyar dolar ve 87 milyar dolar olduğu söylendi. FDIC, Signature Bank'ın iflasının ardından alacaklıda tutulan yaklaşık 60 milyar dolarlık bir kredi portföyü için pazarlama sürecini duyurdu.

Japonya'da Yarı İletken Üreticisi Firmaların Satışlarının Üç Katlanması Hedefleniyor

Ekonomi Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (METI) ilk olarak 2021'de hazırlanan Yarı İletkenler ve Dijital Endüstri Stratejisini 2023 yılı içinde gözden geçirmeyi planlıyor. Buna göre yatırım yoluyla yarı iletken ile buna ilişkin parça ve malzemelerinin imalatçısı

firmaların satışlarını 2030'a kadar üçe katlayarak 15 trilyon yeni çıkarılması istenecek. Yeni stratejide METI, söz konusu sektöre, gelecek 10 yıl içinde AR-GE alanı dahil kamu ve özel sektörün 11 trilyon yen yatırım ihtiyacını vurgulayacak. 2020 yılında Japonya'daki yarı iletken, parça ve malzeme üreticisi firmaların satışları 5 trilyon olarak kayda geçti. Bu oran küresel pastanın yüzde 10'una tekabül ediyor.

Almanya Fabrika Siparişlerinde 2021'den Beri En Büyük Artış

Avrupa'nın en büyük ekonomisinde fabrika siparişleri Şubat'ta önceki aya kıyasla yüzde 4,8 arttı. Bu, Haziran 2021'den beri en büyük artış oldu. Bloomberg'in anketine katılan ekonomistlerin beklentisi yüzde 0,3 artı. İç talepteki belirgin artış ve gemi, raylı ve askeri araç siparişlerindeki yükseliş, bu artışta etkili oldu. Siparişler Şubat 2022'ye göre ise yüzde 5,7 azaldı.

Destatis açıklamasında, "Gemilerin, raylı araçların, uçakların, uzay araçlarının ve askeri araçların imalatı gibi diğer araç imalatında büyük siparişler (artış yüzde 55,9), Şubat 2023'teki sipariş alımının olumlu gelişimine önemli katkı sağladı." denildi.

Forbes Milyarderler Listesi'ni Açıkladı

Forbes'un bu yıl 37'nci kez yayımladığı Milyarderler Listesi'ne göre dünya çapındaki milyarder sayısı bir önceki yıla göre 28 azalarak 2 bin 640'a düşerken üst üste ikinci kez azaldı.

Amerikan iş dünyası dergisi Forbes'un Milyarderler Listesi'nde yer alanların sayısı bu yıl 2 bin 640'a gerilerken, milyarderlerin toplam serveti de 500 milyar dolar düşüşle 12,2 trilyon dolara indi.

Geçen yıl Twitter'ı yüksek fiyata satın almasıyla sahip olduğu Tesla şirketinin hisseleri düşen Elon Musk, milyarderler listesinde 1'inci sıradan 2'nci sıraya indi. Musk'un serveti geçen yıla göre 39 milyar dolar azalışla yaklaşık 180 milyar dolar olarak hesaplandı. Lüks eşya devi LVMH'nin başkanı Bernard Arnault ise 211 milyar dolarlık servetiyle listenin ilk sırasına yerleşti. Böylelikle ilk kez bir Fransa vatandaşı listenin zirvesinde yer aldı.

Milyarder listesinden çıkanlar arasında, kripto para Borsası FTX'in Kurucusu Sam Bankman-Fried, FTX'in eski yöneticilerinden Gary Wang ve müzisyen Kanye West gibi isimler dikkati çekti.

Volkswagen ve Redwood'dan Pil Geri Dönüşüm Ortaklığı

Alman otomotiv şirketi VW ile pil malzemeleri ve geri dönüşüm girişimi Redwood Materials, eski dizüstü bilgisayarları elektrikli araç pillerine dönüştürme amacıyla yeni bir işbirliğine gitti.

Redwood firması geliştirdikleri teknolojiyle pillerden nikel, kobalt, lityum ve bakır gibi kritik minerallerin yüzde 95'inden fazlasını geri kazanabileceğini ve ardından metalleri ABD'ye tedarik edilen pil bileşenlerine dönüştürebileceğini açıkladı.

Tesla'nın kurucu ortağı ve CTO'su olan kurucu ortak ve CEO JB Straubel, uzun süredir kapalı döngü sistemleri oluşturmanın pil maliyetlerini, hammadde madenciliği ve nakliye ihtiyacını azaltacağını savundu.

Amerika'da Volkswagen ve Audi, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki bin bayilik ağından kullanım ömrü dolmuş elektrikli araç pil paketlerini kurtarmak ve geri dönüştürmek için geçen yıl Redwood ile sözleşme imzalamıştı.

Volkswagen Amerika'da, tüketici elektroniği toplamak için belirli bayilerde çöp kutuları kurmayı kabul etti. Piller ve cihazlar, elektrikli araç pilleri olarak yeniden değerlendirilmek üzere Redwood'un Nevada tesisine gönderilecek.

Stellantis ve BMW Panasonic ile İş Birliği Yapacak

Stellantis NV ve Bayerische Motoren Werke AG, Panasonic Holdings Corp. ile Kuzey Amerika'da elektrikli araç aküsü fabrikaları kurmak için bir araya gelme konusunda görüşüyor.

Panasonic, ev cihazlarında yaygın olarak kullanılan AA pillerin büyük boyutlu bir versiyonuna benzeyen silindirik piller konusunda uzmanlaşmış durumda. Geçtiğimiz on yılda, Japonya merkezli Panasonic, ana otomobil üreticisi müşterisi için milyarlarca silindirik pil üretti.

Wood Mackenzie'de karayolu taşımacılığı araştırmalarını yöneten Ram Chandrasekaran, Panasonic ve diğerlerinin otomobil üreticilerinin dikkatini çeken daha büyük silindirik pil versiyonları üzerinde çalıştıklarını söyledi.

ChatGPT'ye Hangi Ülke Ne Tavır Aldı?

OpenAI tarafından geliştirilen yapay zekâya dayalı sohbet robotu ChatGPT son dönemin en büyük teknoloji adımlarından biri olarak görülüyor. Robot, kendisine sorduğunuz soruları karşınızda bir insan varmış gibi cevaplayabiliyor.

İtalya, ABD'li startup OpenAI'nin popüler yapay zekâ sohbet robotu ChatGPT'yi Batı'da yasaklayan ilk ülke oldu. İtalya; OpenAI'de kullanıcıların diğer kullanıcıların chatbot ile yaptığı konuşmaların başlıklarını görüntülemesine izin veren bir veri ihlaline atıfta bulundu.

İngiltere şu aşamada ChatGPT veya bu konuda herhangi bir yapay zeka için kısıtlama tasarlamıyor. Bunun yerine, şirketlerin AI araçlarını sorumlu bir şekilde geliştirmesini ve kullanmasını ve kullanıcılara belirli kararların nasıl ve neden alındığı hakkında yeterli bilgi vermesini istiyor.

ChatGPT, Çin'de veya Kuzey Kore, İran ve Rusya gibi ağır internet sansürü uygulanan ülkelerde mevcut değil. Resmi olarak engellenmedi, ancak OpenAI ülkedeki kullanıcıların kaydolmasına izin vermiyor.

ABD, AI teknolojisine gözetim getirmek için herhangi bir resmi kanun tasarısı önerisinde bulunmadı. Avrupa AI Yasası olarak bilinen kanunlar, yapay zekanın kritik altyapı, eğitim, kolluk kuvvetleri ve yargı sisteminde kullanımını büyük ölçüde kısıtlayacak. AB'nin taslak kanunu ChatGPT'yi yüksek riskli uygulamalarda kullanılan bir yapay zekâ biçimi olarak görüyor.

Tesla Türkiye'de Satışlara Başlıyor

Tesla'nın uzun süredir konuşulan Türkiye lansmanı 3 Nisan'da düzenlenen etkinlikle gerçekleştirildi. Tesla Türkiye CEO'su Kemal Geçer Türkiye'de satışa sunulacak modelleri ve detayları açıkladı.

Geçer, Tesla'nın Türkiye pazarına ilk olarak model Y otomobilini getireceğini ve aracın 4 Nisan'dan itibaren ön siparişlerini alınacağını duyurdu. Ön siparişlerle beraber İstanbul, Edirne, Bolu ve Ankara'da bulunan 30 hızlı şarj istasyonunun devreye gireceği öğrenildi. İstasyonlarda 1 kWh şarj ücreti Tesla modelleri için 6,9 ile 7,7 TL arasında diğer marka elektrikli araçların şarj ücreti ise 8,6 TL olacak.

İran ile S. Arabistan Anlaştı: Büyükelçilikler Açılacak, Uçuşlar Yeniden Başlayacak

İran ve Suudi Arabistan, büyükelçiliklerin yeniden açılması, iki ülke arasındaki uçuşların yeniden başlatılması ve karşılıklı vizelerin kolaylaştırılması konusunda anlaşta.

Tahran- Riyad ilişkilerini normalleştirmek için 6 Mart'ta Çin'in başkenti Pekin'de Çinli yetkililerin aracılığıyla müzakerelere başlayan İran ve Suudi Arabistanlı üst düzey güvenlik yetkililerinin diplomatik ilişkilerin kurulması konusunda anlaşmaya vardığı açıklanmıştı.

Rusya'nın Deniz Yoluyla Petrol İhracatında Yeni Zirve

Rusya'nın deniz yoluyla yaptığı ham petrol ihracatı üretim kısıntısı planına rağmen yeni zirveyi gördü. Rus ham petrol ihracatının toplam hacmi 31 Mart'ta sona eren haftada günlük 1 milyon varil artışla 4,13 milyona ulaştı.

Çin, Hindistan ve Türkiye üzerinden farklı bölgelere yapılan ve henüz nihai bölgeye ulaşmayan petrol ihracatı 3,29 milyon varil olarak yeni zirvelere çıktı.

Rusya'nın Türkiye'ye ihracatı 31 Mart'ta sona eren 4 haftada günlük 162 bin varil olarak 5 haftanın en yüksek seviyesinde seyretti. Bulgaristan'a ihracat ise 104 bin varille 5 haftanın zirvesinde oldu.

Tesla Araç Teslimatlarını İlk Çeyrekte Yüzde 36 Arttırdı

Tesla, 2023 için ilk çeyrek araç üretim ve teslimat raporunu yayınladı. Toplam teslimatlar 2023 yılının ilk çeyreğinden 422 bin 875 adet olurken, toplam üretim 440 bin 808 adet olarak gerçekleşti. Teslimatlar, Tesla tarafından açıklanan satışların en yakın tahmini ve tek tek modele veya bölgeye göre ayrılmamış şekilde sayıldı.

İlk çeyrek rakamları, bir önceki yılın aynı döneminde bildirilen 310.048'e kıyasla teslimatlarda yüzde 36'lık bir artışı ve şirketin 2022'nin son çeyreğinde bildirdikleri 405 bin 278'e kıyasla sırayla teslimatlarda yüzde 4'lük bir artışı temsil ediyor.

Şirket, daha yüksek fiyatlı Model S ve X araçlarının 10 bin 695 adetinin teslimatını bildirdi. Çeyrekteki teslimatların yaklaşık yüzde 2'sini oluşturduğu belirtildi. Tesla, çeyrek boyunca daha düşük fiyatlı Model 3 sedan ve Model Y crossover'ın 412 bin 180 adet teslimatını bildirdi.

Tesla, 31 Mart 2023'te sona eren dönem için 19 bin 437 Model S ve X araç ürettiğini, Model 3 ve Y araçlarından ise 421 bin 371 adet ürettiğini söyledi.

Öte yandan Tesla'nın en büyük rakibi Çinli BYD ise ilk çeyrekte 552 bin araç sattı.

Paris Anlaşması'ndan Beri Fosil Yakıtlara 5,5 Trilyon Dolar Finansman Desteği

Araştırma kuruluşu Oil Change International'ın uluslararası sivil toplum kuruluşlarıyla bu yıl 14'üncüsünü yayınladığı ve 70 ülkeden 550 kurumun onayladığı "İklim Kaosunu Finanse Etmek" başlıklı rapora göre, fosil yakıt şirketlerinin kârı geçen yıl 4 trilyon dolara ulaştı.

Uluslararası 60 özel bankanın fosil yakıt sektörüne 2022'de sağladığı finansman ise 673 milyar dolar oldu. Bu rakam 2021'deki 800,9 milyar dolara göre düşüş gösterdi. İklim değişikliğiyle mücadele kapsamında fosil yakıt kullanımı ve fosil yakıt kaynaklı emisyonların 2050'ye kadar net sıfır emisyona çekilmesinin hedeflendiği Paris Anlaşması'nın

imzalanmasının üzerinden geçen yedi yılda söz konusu bankaların fosil yakıt finansmanı 5,5 trilyon doları buldu.

Fransa'da Tartışmalı Emeklilik Reformu Yasalaştı

Emeklilik reformu yasası, Anayasa Konseyinin, emeklilik yaşını 62'den 64'e çıkaran reformu ana hatlarıyla onaylamasının ardından Macron tarafından da imzalanarak Resmi Gazete'de yayımlandı. Reformun yasalaşmasıyla ülkedeki emeklilik yaşı, kademeli olarak 2030'a kadar 64'e çıkacak. Konseyin kararı ülkede ciddi tepkilere yol açmıştı. Yerel basın, Macron'un hafta başında açıklama yapacağını aktardı. Öte yandan sendikalar Macron'un Elysee Sarayı'nda görüşme teklifini reddederek hükümetle 1 Mayıs'a kadar görüşmeyeceklerini belirmişti.

Konseyin kararından sonra muhalefetten tepkiler yağmış; Fransızlar Paris, Lyon, Rennes ve Nantes kentleri başta olmak üzere, ülke genelinde sokağa inmişti.

İMECE Uydusu Uzaya Fırlatıldı

TÜBİTAK UZAY tarafından tasarlanan ve geliştirilen Türkiye'nin ilk yerli ve milli yüksek çözünürlüklü görüntüleme uydusu İMECE, ABD'de bulunan Vandenberg Uzay Kuvvetleri Üssü'nden yörüngesine fırlatıldı.

Daha önce fırlatılması 3 kez ertelenen İMECE uydusu, 15 Nisan 2023 tarihinde 09.47'de yörüngesine fırlatıldı. İMECE'nin 14 Nisan tarihinde uzaya fırlatılması planlanıyordu ancak hava koşullarındaki olumsuz gelişmelerden dolayı fırlatmaya 27 saniye kala ertelenmişti.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "İMECE uydusu, görüntü çözünürlüğü, haberleşme hızı ve manevra kabiliyeti açısından Türkiye'nin en gelişmiş yer gözlem uydusu olacak" ifadelerini kullandı.

680 kilometre irtifada güneşe eş zamanlı yörüngede konumlanacak İMECE, tasarım görev ömrü olan 5 yıl boyunca, hedef teşhis, tespit, doğal afet, tarımsal uygulamalar gibi birçok alanda ülkeye hizmet verecek. Uydu, dünyanın her yerinden görüntü elde edebilecek.

İMECE ile birlikte yine TÜBİTAK UZAY tarafından geliştirilen görüntüleme uydusu AKUP, ASELSAN ve GÜMÜŞ firması iş birliğiyle üretilen görüntüleme uydusu KILIÇSAT, PLAN-S firması tarafından üretilen nesnelere interneti ve görüntüleme uydusu CONNECTA T2.1 küp uyduları da aynı roket içinde uzaya fırlatılacak.